

Proteger la cuntrada e promover las energias regenerablas èn segiramain duas finamiras ludaivlas. Ma tge capita, sch'i dat conflicts d'interess? Per exempel sch'in implant eroelectric duai vegnir construi damanaivel d'in reservat natiral. Tge interess ha prioritad? Il Tribunal federal sto s'occupar era da dumondas da quest gener.

La giudicativa:

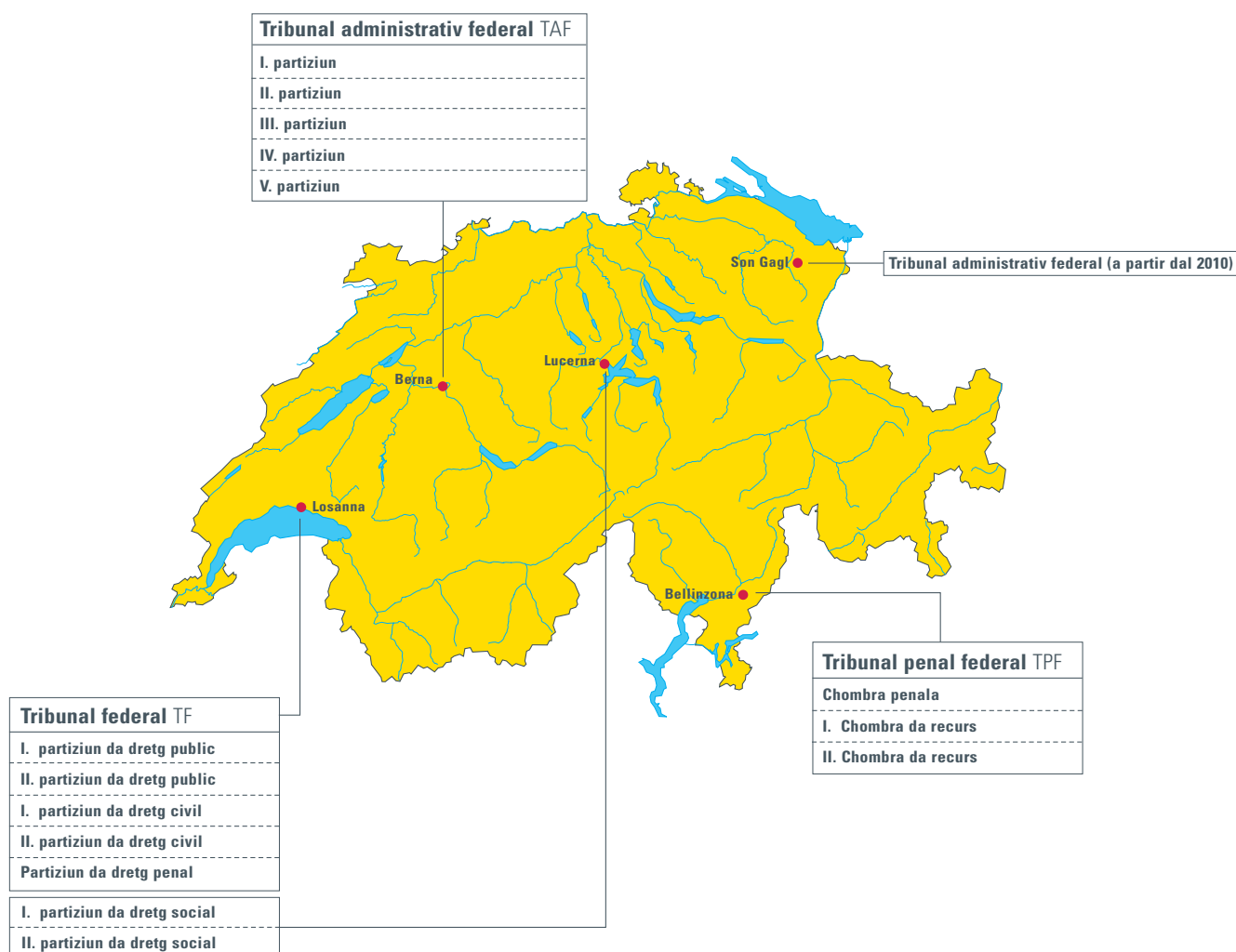

ils tribunaux federaux

La terza pussanza

Il Tribunal federal è la dretgira suprema da la Svizra. Sin nivel da las trais pussanzas dal stadi represchenta el, sper l'Assamblea federala (legislativa) ed il Cussegl federal (executiva), la pussanza giudiziala (giudicativa). Cun sia giurisdicziun contribuescha il Tribunal federal al svilup dal dretg ed a sia adattaziun a las novas circumstanzas. Cunter sias decisziuns po vegnir recurri al Tribunal europeic dals dretgs umans a Strasbourg.

Il Tribunal federal

Ils 38 derschaders ed ils derschaders suppleants adempleschan lur incumbensas en ina da las set partiziuns dal Tribunal federal a Losanna ubain a Lucerna. Els vegnan sustegnids da 250 emploiads.

Il Tribunal federal ha differentas incumbensas, particularmain:

- garantir la protecziun dals dretgs dals burgais en cas concrets,
- segirar l'applicaziun unifurma dal dretg federal,
- contribuir al svilup dal dretg.

El examinescha sin fundament da recurs, sche las decisiuns da las davosas instanzas chantunals e da las autoritads federalas inferiuras sa cunfan cun il dretg vertent. El procura medemamain che las reglas vertentas per la legislaziun, l'applicaziun dal dretg e la giurisdicziun vegnian respectadas.

Il Tribunal federal n'ha dentant betg la surveglianza suprema dals organs da giustia da la Svizra.

El decida en davosa instanza davart cuntraversas giuridicas da

- dretg civil (dispitas tranter personas),
- dretg penal (proceduras penals cunter singulas personas),
- dretg public ed administrativ (cuntraversas tranter personas ed il stadi, tranter chantuns sco era tranter la Confederaziun e chantuns).

Las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal vegnan elegids da l'Assamblea federala tenor criteris linguistics, regiunals e politics; la durada d'uffizi è sis onns.

Da princip è la funcziun da derschader federal averta a mintga burgaisa e mintga burgais svizzer. Ina furmaziun giuridica n'è betg necessaria, ma en la pratica è ella la regla.

Ils actuars e las actuaras da dretgira avevan pli baud da rediger surtut las sentenzias suenter lur pronunzia. Cun l'augment dal volumen dals cas è ina part da la lavur, ch'era resalvada avant als derschaders, vegnida surdada ad els.

Oz participeschan ils actuars a l'instrucziun da las proceduras ed elavuran, en la gronda part dals cas, sezs ils rapports resp. ils sbozs da sentenzias; quels vegnan suttamess per l'approvaziun al derschader d'instrucziun e suenter al gremi giudizial per la decisiun.

A basa da quests documents e dals resultats da las observaziuns fatgas en il decurs da la deliberaziun, a la quala ils actuars participeschan cun vusch consultativa, redigian els il text definitiv da la sentenzaia.

Il Secretariat general dal tribunal è tant il servetsch da stab dal tribunal plenar, da la conferenza dals presidents e da la cumissiun administrativa, sco era dal president en quai che riguarda dumondas da personal, d'organisasiun, d'administraziun e da finanzas. El è a medem temp l'organ directiv dals Servetschs dals tribunals.

Ils Servetschs dals tribunals adempleschan las suandantas incumbensas:

- *Servetschs da chanzlia*: registratura ed administraziun dals cas giuridics pendents, archiv, controlla da taxas e servetschs generals da secretariat;
- *Servetschs d'administraziun*: servetschs da finanzas, persuonal, mobigliar, chasa, segirezza e salter;
- *Servetschs scientifics*: informatica, biblioteca, documentaziun e publicaziun da las sentenzias dal Tribunal federal.

La procedura avant il Tribunal federal

En general po mintga burgais inoltrar in recurs cun indicaziun dals motivs; alura vegn la cuntrapart envidada da s'exprimer. Il Tribunal federal po ordinar a las parts in'ulteriura corrispondenza avant che pronunziar sia sentenza.

Fatgs da dretg public: Il Tribunal federal giuditgescha recurs da dretg public cunter decisius e decreti chantunals da dretg

public, sco era pervi da violaziun dals dretgs politics (dretg da votar, elecziuns e votaziuns dal pievel).

Fatgs civils: Il Tribunal federal giuditgescha recurs en fatgs civils cunter decisius da las dretgiras chantunals. En cas da cuntraversas da dretg patrimo-

nial sto la valor en lita muntar ad almain 30'000 francs (15'000 francs en cas che concernan il dretg da lavur ed il dretg da locaziun).

Arthur Aeschlimann
president
PLD

Heinz Aemisegger
PCD

Bertrand Reeb
PLC

Michel Féraud
PLD

Jean Fonjallaz
PSS

Ivo Eusebio
PCD

Adrian Hungerbühler
PLD

Alain Wurzbürger
PLD

Robert Müller
PCD

Danielle Yersin
PPS

Georg Thomas Merkli
PES

Peter Karlen
PPS

Bernard Corboz
PLD

Kathrin Klett
PSS

Vera Rottenberg Liatowitsch
PSS

Gilbert Kolly
PCD

Christina Kiss-Peter
PLD

Niccolò Raselli
PSS

Ursula Nordmann
PSS

Elisabeth Escher
PCD

Lorenz Meyer
PPS

Fabienne Hohl
PLD

Luca Marazzi
PLD

I. partiziun da dretg public:

Garanzia da la proprietad, dretg da la planisaziun dal territori e dretg da construcziun, protecziun da l'ambient, dretgs politics, assistenza giudiziala internaziunala en chaussas penals, traffic sin via (inclus la retratga dal permiss d'ir cun auto), dretg da burgais, dretg da la funcziun publica, garantias da procedura ed en fatgs dal dretg penal las decisius intermediaras da process penals.

II. partiziun da dretg public:

Dretg d'esters, dretg fiscal, dretg public d'economia, dretg administrativ (p.ex. responsabladad dal stadi, subvenziuns, radio e televisiun), libertad da conscienza e da cretta, libertad da lingua e libertad economica.

I. partiziun da dretg civil:

Dretg d'obligaziuns, contract d'assicuranza, dretg privat da concorrenza e dretg dals baints immaterials.

II. partiziun da dretg civil:

Dretg da persunas, da famiglia, d'ierta e dretg real, sco era dretg da scussiu e da concurs.

Fatgs penals: Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter sentenzias chantunalas en chaussas penals u sentenzias dal Tribunal penal federal.

Roland Max Schneider
PPS

Hans Wiprächtiger
PSS

Pierre Ferrari
PLD

Dominique Favre
PSS

Andreas Zünd
PSS

Hans Mathys
PPS

Partizium da dretg penal:

Dretg material (inclus l'execuziun dals chastis e da las mesiras) e dretg da process penal (senza ils recurs cunter decisiuns intermediaras da process penals).

Fatgs da dretg social: Il Tribunal federal giuditgescha recurs en fatgs publics cunter decisiuns da las dretgiras chantunalas d'assicuranzas.

Susanne Leuzinger-Naef
vicepresidenta
PSS

Ursula Widmer-Schmid
PLD

Franz Xaver Schön
PCD

Rudolf Ursprung
PPS

Jean-Maurice Frésard
PSS

I. partizium da dretg social:

Assicuranza d'invaliditad, prestaziuns supplementaras, assicuranza d'accidents, assicuranza da dischoccupads, assicuranza sociala chantunala, supplements da famiglia, agid social ed assicuranza militar.

Ulrich Meyer
PSS

Alois Lustenberger
PCD

Aldo Borella
PLD

Yves Kernen
PPS

Hansjörg Seiler
PPS

II. partizium da dretg social:

Assicuranza per vegls e survivents, assicuranza d'invaliditad, urden da cumpensaziun dal gudogn, assicuranza da mal-sauns e prevenziun professiunala.

Recurs costituzional subsidiar:

Sch'ils recurs surmenziunads n'èn betg admissibels, pon violaziuns da dretgs costituzionals vegnir purtadas avant il Tribunal federal cun agid d'in recurs costituzional subsidiar.

Ils tribunals d'emprima instanza

Ils tribunals d'emprima instanza da la Confederaziun s'organiseschan sezs, èn però suttamess a la surveglianza dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala.

Els distgargian gist dublamain il Tribunal federal: pervi da cuntraversas gia giuditgadas vegn grazia ad els recurri adina damain al Tribunal federal. Uschia na sto el betg pli controllar anc ina giada ils fatgs gia giuditgads e po sa limitar a las dumondas da dretg.

Il Tribunal penal federal

Peter Popp
PCD

Sylvia Frei-Hasler
PPS

Myriam Forni
PSS

Daniel Kipfer Fasciati
PES

Walter Wüthrich
PSS

Jean-Luc Bacher
PLD

Alex Staub
president
PLD

Emanuel Hochstrasser
PPS

Barbara Ott
PLC

Tito Ponti
PLD

Andreas Keller
vicepresident
PCD

Bernard Bertossa
PSS

Giorgio Bomio
PSS

Cornelia Cova
PSS

Roy Garré
PSS

Chombra penala

La Chombra penala ha remplazzà la Curt penala federala dal Tribunal federal a Losanna. Ella giuditgescha en emprima instanza ils fatgs penals che la lescha attribuescha a la giurisdicziun da la Confederaziun. Quai èn per exempel cas impurtants da criminalità organisada ed economica, da lavada da daners suspectus e da corrupziun.

I. Chombra da recurs

(Chombra da procedura penala)

L'emprima Chombra da recurs ha surpiglià las incumbensas da la Chombra d'accusaziun dal Tribunal federal, sco per exempel l'examinaziun da recurs cunter acts uffizials u omissiuns dal procuratur general da la Confederaziun e dals inquisiturs federali.

II. Chombra da recurs

(Chombra d'assistenza giudiziala)

Dapi il 1. da schaner 2007 giuditgescha ina segunda Chombra da recurs davart ils recurs en fatgs internaziunals d'assistenza giudiziala e remplazza uschia las instanzas da recurs chantunalas resp. il Tribunal federal.

La durada d'uffizi dals derschaders d'emprima instanza è sis onns, tuttina sco quella dals commembers dal Tribunal federal. Ella po vegnir terminada anticipadamain cun la vegliadegna da pensiun u la relaschada d'uffizi. Las premissas per ina relaschada d'uffizi èn la violaziun intenziunada u per greva negligentscha da las obligaziuns d'uffizi u l'inabilitad durabla d'exercitar la funcziun, per exempel pervi da malsogna. La competenza per relaschar in derschader da ses uffizi ha l'Assamblea federala che è era l'autorità da surveglianza dai collegi da derschaders.

i Tribunale penale federale
Casella postale 2720
6501 Bellinzona
T 091 822 62 62
F 091 822 62 42
E-mail: info@bstger.ch
www.bstger.ch

Il Tribunal administrativ federal

Il Tribunal administrativ federal ha cumenzà sia activitad il 1. da schaner 2007 a Berna ed ha remplazzà las cumissiuns federalas da recurs e da cumpromiss sco era ils servetschs da recurs da la Confederaziun. Il transferiment a Son Gagl è previs per il 2010.

L'incumbensa principala dal Tribunal administrativ federal è da decider en cas da dispitas da dretg public en cumpetenza da l'administraziun federala. Quai cumpiglia era ils recurs cunter decisiuns d'instanzas federalas u chantunalas e plants tractads en emprima istanza che sa basan sin il dretg administrativ federal.

Il Tribunal administrativ federal giuditgescha sco istanza precedentia dal Tribunal federal u sco davosa ed unica istanza: en passa la mesadad dals cas vegn el a dar la sentenza definitiva.

L'organisaziun

Ils 72 derschaders (vesair pagina 80) occupan 64 plazzas. Passa la mesadad dals 330 employads dal tribunal èn dunnas. Apaina dus terzs èn da lingua tudestga, apaina in terz da lingua franzosa e 6% da lingua materna taliana.

Il tribunal sa cumpona da tschintg partiziuns che cumpiglian mintgina duas chombras. Las partiziuns èn responsablas tranter auter per las proceduras en ils suandants secturs da dretg:

I. partizium: Persunal federal, protecziun da datas, protecziun da la natira e da la patria, fatgs da duana, taxas, taglias, projects d'infrastructura, planisaziun dal territori, expropriaziuns, vias naziunalas, protecziun da l'ambient e da las auas, posta e telecommunicaziun, sco era radio e televisiun.

II. partizium: Acquisiziuns publicas, surveglianza da fundaziuns, register da commerzi, proprietad intellectuala, dretg dals cartels e surveglianza dals pretschs, furmaziun professiunala, protecziuns dals animals, provvedimento economic dal pajais, agricultura, lottarias, gieus da fortuna e bancas da gieu, Banca naziunala, lavada da daners suspectus e la surveglianza da las assicuranzas privatas.

III. partizium: Dretg da burgais, dretg d'esters e secturs parzials dal dretg d'asil, intermediaziun d'adopziuns, examens federals da matura, protecziun da monuments, dretg d'armas, medicaments, meds narcotics, protecziun cunter radiazions, victualias, cumbat cunter malsognas ed epidemias, assicuranza da malsauns, assicuranza d'accidents, assicuranza da dischoccupads.

IV. e V. partizium: Dretg d'asil pertutgant il status da fugitiv e l'expulsiun.

i Tribunal administrativ federal
Schwarztorstrasse 59
Chascha postala
3000 Berna 14
T 058 705 26 26
F 058 705 29 80
E-mail: info@bvger.admin.ch
www.bvger.ch

Ils derschaders dal Tribunal administrativ federal

Eduard Achermann PPS	Roland Flury PLD	Vera Marantelli PLD	Hans Schürch PLD
Maria Amgwerd PCD	Beat Forster PCD	Stefan Mesmer PSS	Frank Seethaler PES
David Aschmann PLD	Johannes Frölicher PSS	Markus Metz PLD	Nina Spälti Giannakitsas PSS
Florence Aubry Girardin PES	Robert Galliker senza partida	Alberto Meuli PPS	Thomas Stadelmann PCD
Elena Avenati-Carpani PCD	Kurt Gysi PLD	Pascal Mollard PSS	Marc Steiner PSS
François Badoud senza partida	Fulvio Haefeli PPS	Jean-Pierre Monnet senza partida	Walter Stöckli PSS
Jean-Luc Baechler PPS	Hans-Jacob Heitz PPS	Claude Morvant PLD	Bendicht Tellenbach PSS
Christoph Bandli PPS	Madeleine Hirsig-Vouilloz PCD	André Moser PLD	Marianne Teuscher PPS
Michael Beusch PSS	Bruno Huber PCD	Francesco Parrino PSS	Andreas Trommer PLD
Ruth Beutler PSS	Antonio Imoberdorf PSS	Claudia Pasqualetto Péquignot PLD	Hans Urech PPS
Gérald Bovier PPS	Lorenz Kneubühler PSS	Michael Peterli PES	Vito Valenti PLD
Stephan Breitenmoser PCD	Therese Kojic-Siegenthaler senza partida	Daniel Riedo PPS	Bernard Vaudan PCD
Francesco Brentani PCD	Jürg Kölliker PSS	Marianne Ryter Sauvant PSS	Blaise Vuille PLC
Maurice Brodard PCD	Markus König PSS	Regula Schenker Senn PSS	Beat Weber PLD
Claudia Cotting-Schalch PLD	Walter Lang senza partida	Gérard Scherrer senza partida	Philippe Weissenberger PSS
Jenny de Coulon Scuntaro PLD	Pierre Leu PSS	Daniel Schmid PSS	Thomas Wespi PCD
Kathrin Dietrich PCD	Christa Luterbacher PSS	Eva Schneeberger PLD	Salome Zimmermann PSS
Jean-Daniel Dubey senza partida	Bernard Maitre PCD	Franziska Schneider PES	Martin Zoller PCD

Redacziun Chanzlia federala, servetsch d'infurmaziun
Concept, preschentaziun, cumposiziun Jeanmaire & Michel AG, Berna
Fotos Julie de Tribolet, Losanna
paginas 21–23 per gronda part: Senn & Stahl, Berna
Grafica davart las partidas pagina 26: Michael Hermann, Institut geografic da l'universitad da Turitg
Fotografias da film pagina 30/31: © Ciné Manufacture, reschia: Jean-Stéphane Bron, www.maisimbundeshuus.ch

Questa publicaziun survegn ins era en tudestg, franzos, talian ed
anglais; ella po vegnir retratga gratuitamain cun trametter l'adressa
sin ina etichetta da tatgar a:
UFEL, Distribuziun publicaziuns, CH-3003 Berna
u www.bundespublikationen.admin.ch

Art.-Nr. 104.617.r

29avla ediziun, 2007

www.admin.ch